

PRAWO RESTRUKTURYZACYJNE

Komentarz

Dariusz Kwiatkowski, Robert Kosmal

**UWZGLĘDNI REGULACJE PROJEKTOWANE
W ZWIĄZKU Z EPIDEMIĄ COVID-19**

PRAWO RESTRUKTURYZACYJNE

Komentarz

Dariusz Kwiatkowski, Robert Kosmal

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 7 maja 2020 r.

Recenzent

Dr hab. Kinga Flaga-Gieruszyńska, prof. USz

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Adam Choński

Opracowanie redakcyjne

Anna Iwannikow – JustLuk

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8187-592-9

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

USTAWA

z 15.05.2015 r.

Prawo restrukturyzacyjne

(Dz.U. z 2020 r. poz. 814)

TYTUŁ I

**Przepisy ogólne
o postępowaniach
restrukturyzacyjnych
i ich skutkach**

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

ROZDZIAŁ 1

Przepisy wstępne

Art. 1. [Przedmiot ustawy]

Ustawa reguluje:

- 1) zawieranie przez dłużnika niewypłacalnego lub zagrożonego niewypłacalnością układu z wierzycielami oraz skutki układu;
  - 2) przeprowadzanie działań sanacyjnych.
1. Prawodawca, uchwalając Prawo restrukturyzacyjne, chciał wprowadzić mechanizmy prawne – różne od upadłości – pozwalające przedsiębiorcy wyjść z trudnej sytuacji ekonomicznej. Stąd celem restrukturyzacji

jest z jednej strony uregulowanie zobowiązań dłużnika, z drugiej zaś – zachowanie jego przedsiębiorstwa. Cecha ta jest zasadniczym elementem odróżniającym restrukturyzację od upadłości. Oczywiście nie oznacza to, że postępowania te są od siebie zupełnie niezależne – wręcz przeciwnie, zarówno w ich konstrukcji prawnej, jak i w celach i przebiegu występuje wiele zbieżnych elementów. Do jednej z najważniejszych kwestii z tego obszaru należy wspólne posługiwanie się przez obydwa akty normatywne pojęciem niewypłacalności (na temat wykładni tego pojęcia zob. komentarz do art. 6). To zaś determinuje ścisłą zależność pomiędzy Prawem restrukturyzacyjnym a Prawem upadłościowym, określanych niekiedy w doktrynie jako „prawo o niewypłacalności dłużnika”¹. Podstawowym wnioskiem płynącym z teźże zależności jest konieczność wzajemnego sięgania do obu uregulowań.

2. Z materiałów procesu legislacyjnego, w wyniku którego uchwalono Prawo restrukturyzacyjne, jasno wynika, że celem ustawodawcy było stworzenie regulacji prawnych pozwalających na zapobieżenie upadłości przedsiębiorcy. Założenie to ma na celu przede wszystkim ochronę gospodarki narodowej². Rzeczywiście w wielu przypadkach zachowanie możliwości kontynuowania działalności gospodarczej przez zadłużony podmiot jest rozwiązaniem korzystnym zarówno dla wierzycieli, jak i dla samego dłużnika – a niejednokrotnie także dla wszystkich zainteresowanych jego funkcjonowaniem (np. pracowników czy kontrahentów). Poza tym wieloletnia praktyka stosowania postępowania upadłościowego dowiodła, iż sam fakt rozpoczęcia tej procedury wobec przedsiębiorcy ma dla niego stygmatyzujący charakter, znacząco utrudniający, a w wielu przypadkach wręcz uniemożliwiający dalsze funkcjonowanie na rynku czy rozpoczęcie innego rodzaju działalności. Z tego punktu widzenia jak najbardziej zasadne wydaje się wyraźne wyodrębnienie upadłości i restrukturyzacji.

---

¹ R. Adamus, *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Warszawa 2019, s. 7.

² P. Wołowski, *Naczelne cele, funkcje i zasady prawa restrukturyzacyjnego*, „Monitor Prawa Handlowego” 2017/3, s. 35.

3. Z perspektywy zarówno dłużnika, jak i wierzycieli warto zwrócić uwagę na jeszcze jeden niezwykle istotny aspekt postępowania restrukturyzacyjnego. Komentowana ustawa daje niezwykle szerokie możliwości wypracowania rozwiązania trudnej sytuacji ekonomicznej przedsiębiorcy we współpracy pomiędzy dłużnikiem a wierzycielami. Przy zachowaniu – niejako *implicite* zakładanej przez ustawodawcę – aktywnej postawy uczestników restrukturyzacji mogą oni samodzielnie rozwiązać łączące ich problemy. To zaś pozwala przedsiębiorcy zbudować zaufanie u wierzycieli (przez wykazanie rzeczywistej chęci „oddłużenia się”) i zapewnić kontynuację własnej działalności, uprawnionym natomiast – wynegocjować warunki spłaty wierzytelności nieraz dużo korzystniejsze niż to, co mogliby uzyskać w tradycyjnej upadłości. W tym kontekście za niefortunną należy uznać redakcję komentowanego przepisu sugerującą, iż to dłużnik zawiera układ z wierzycielami. W istocie – co potwierdzają także rozwiązania szczegółowe omawiane w dalszej części komentarza – układ powinien być wynikiem współdziałania dłużnika z wierzycielami, a nie przejawem jednostronnej inicjatywy którejkolwiek ze stron.
4. Dla prawidłowego ustalenia zakresu stosowania ustawy jedną z fundamentalnych kwestii jest wyjaśnienie pojęcia postępowania restrukturyzacyjnego. W dotychczasowej doktrynie słusznie podniesiono, iż termin ten oznacza zorganizowane za pomocą stosunków prawno-procesowych działanie sądowych i pozasądowych organów postępowania restrukturyzacyjnego z udziałem zainteresowanych podmiotów, mające na celu ochronę społecznych i indywidualnych interesów wyrażających się w dążeniu do uniknięcia ogłoszenia upadłości dłużnika przez umożliwienie mu restrukturyzacji w drodze zawarcia układu z wierzycielami, a w przypadku postępowania sanacyjnego – również przez przeprowadzenie działań sanacyjnych zmierzających do przywrócenia dłużnikowi zdolności do wykonywania zobowiązań, przy zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli przez stosowanie w konkretnym stanie faktycznym odpowiedniej normy prawa³. Jednocześnie

---

³ A. Hrycaj, *Cztery postępowania restrukturyzacyjne. Uwagi ogólne o charakterze i przebiegu postępowania o zatwierdzenie układu, przyspieszonego postępowania układowego, postępowania układowego oraz postępowania sanacyjnego*, Dor. Restr. 2015/1, s. 6–7.

restrukturyzacja – co jasno wynika z treści komentowanego artykułu – bez względu na dokładną formę tego postępowania, polega co do zasady na zawarciu układu z wierzycielami bądź na przeprowadzeniu działań sanacyjnych (zob. komentarz do art. 3).

5. Z procesowego punktu widzenia postępowanie restrukturyzacyjne jest sprawą cywilną, a więc – w zakresie nieuregulowanym w Prawie restrukturyzacyjnym – mają do niego zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, który należy uznać za *lex specialis* w stosunku do komentowanej ustawy. Jednocześnie ustawodawca jasno określił, że uczestnikami tego postępowania są: dłużnik; wierzyciel osobisty dłużnika, któremu przysługuje wierzytelność bezsporna; wierzyciel osobisty dłużnika, któremu przysługuje wierzytelność sporna i który uprawdopodobnił swoją wierzytelność oraz został dopuszczony do udziału w sprawie przez sędziego-komisarza (art. 65 ust. 1 pr. restr.). Katalog ten ma charakter wyczerpujący, a więc żaden podmiot niemieszczący się w nim nie może być uczestnikiem postępowania restrukturyzacyjnego.
6. Podkreślane już dążenie do zachowania przedsiębiorstwa dłużnika przy jednoczesnej spłacie jego wierzytelności wyznacza *ratio legis* właściwie wszystkich przepisów Prawa restrukturyzacyjnego. Z tego względu jakiegokolwiek wątpliwości pojawiające się przy ich wykładni zawsze należy rozwiewać w sposób pozwalający na jak najpełniejsze urzeczywistnienie tychże celów. Jednak nie oznacza to, że lektura całości komentowanej tu ustawy oraz badanie historii jej powstania nie pozwalają na zidentyfikowanie jeszcze innych zasad Prawa restrukturyzacyjnego, które mogą być niezwykle pomocne przy jego stosowaniu.
7. W prawoznawstwie za zasady prawa najczęściej uznaje się wartości, które przyświecają ustawodawcy przy wprowadzaniu danych regulacji – a więc jednocześnie przepisy prawa służą ich urzeczywistnianiu. Autorzy komentowanej ustawy w jej uzasadnieniu wyróżnili zasady prawa restrukturyzacyjnego (ochrony słusznych praw dłużnika oraz dominacji grupowego/zbiorowego interesu wierzycieli) oraz zasady postępowania restrukturyzacyjnego (szybkości; równości jego uczestników

oraz jawności). Nie wchodząc w szczegóły rozważań o możliwości łączyłości prawa i postępowania restrukturyzacyjnego, warto wskazać, że celem wszelkich działań „restrukturyzacyjnych” jest z jednej strony ochrona praw dłużnika, z drugiej zaś – zbiorowego interesu wierzycieli. Teza ta implikuje poważne konsekwencje praktyczne.

8. Przede wszystkim należy pamiętać, że fakt znalezienia się przez dłużnika w sytuacji upadłości bądź zagrożenia nią w żaden sposób nie oznacza, iż w ramach restrukturyzacji nie przysługują mu żadne prawa. Biorąc zaś pod uwagę całość uregulowań Prawa restrukturyzacyjnego oraz charakter postępowania w nim normowanych, za jedno z podstawowych praw dłużnika należy uznać prawo do zachowania własnego przedsiębiorstwa. Oczywiście nie ma ono charakteru absolutnego, jednak należy odrzucić możliwość przyjmowania bez zgody dłużnika w ramach restrukturyzacji rozwiązań, które zmierzałyby do likwidacji jego przedsiębiorstwa. Oczywiście dłużnikowi przysługuje także szereg uprawnień wynikających z charakteru samego postępowania, a więc przede wszystkim prawo do aktywnego udziału w nim.
9. Druga z naczelných zasad prawa restrukturyzacyjnego odnosi się do wierzycieli. Zgodnie z jej treścią w restrukturyzacji należy dać pierwszeństwo ich zbiorowemu interesowi. To zaś oznacza, że restrukturyzacja nie polega na zaspokojeniu partykularnych spraw. W praktyce prowadzi najczęściej do redukcji wysokości poszczególnych wierzytelności tak, aby interes każdego z wierzycieli mógł zostać zaspokojony w jak największym zakresie. Jednak zawsze należy unikać skrajności, którą jest pokrzywdzenie wierzycieli, przejawiające się przede wszystkim w niedostatecznym zaspokojeniu praw określonej grupy czy nawet pojedynczego uprawnionego. Wydaje się, że podstawową wskazówką umożliwiającą przeciwdziałanie popadnięciu w którąkolwiek ze skrajności jest właśnie zachowanie proporcjonalności w redukcji wysokości zobowiązań przysługujących poszczególnym wierzycielom.
10. Z powyższymi zasadami ściśle związane są zasady postępowania restrukturyzacyjnego. Przede wszystkim ma być ono prowadzone szybko, a więc w sposób, który zapewni maksymalnie sprawne zakończe-

nie sprawy restrukturyzacyjnej. Oczywiście osiągnięcie tego celu nie ma charakteru nadrzędnego – zawsze prymat należy przyznać skutecznemu wyjściu ze stanu niewypłacalności przedsiębiorcy bądź zagrożenia tymże stanem. Stąd zawsze należy przeciwdziałać sytuacji, w której efektywność postępowania miałyby ucierpieć kosztem jego szybkości. Z drugiej jednak strony należy podkreślić, iż w stosunkach biznesowych to właśnie czas zakończenia sprawy ma kluczowe znaczenie. W związku z tym wszyscy uczestnicy restrukturyzacji powinni tak wykonywać swoje prawa i obowiązki, aby restrukturyzacja zakończyła się w najszybszym z możliwych terminów.

11. Kolejną z zasad procedury restrukturyzacyjnej jest zasada równości jej uczestników. Równość ta przejawia się przede wszystkim w takiej samej możliwości korzystania z praw, jakie ustawodawca zagwarantował każdemu z uczestników postępowania. Z oczywistych przyczyn równość ta będzie dotyczyła przede wszystkim wierzycieli. Jednak nie ma ona charakteru absolutnego, na gruncie Prawa restrukturyzacyjnego można znaleźć rozwiązania w pewien sposób promujące np. wierzycieli, którym przysługuje większość ogółu zobowiązań dłużnika. Stąd też zasadne jest przyjęcie, że na gruncie Prawa restrukturyzacyjnego dopuszczalne jest różnicowanie sytuacji jego uczestników ze względu na tzw. cechę istotną, za którą w tym przypadku można uznać wartość zobowiązań. Jednak takie różnicowanie nie może nigdy doprowadzić do dyskryminacji pozostałych wierzycieli.
12. Jawność procedur restrukturyzacyjnych należy rozpatrywać przede wszystkim jako jawność wszystkich czynności składających się na przebieg restrukturyzacji, zwłaszcza przez możliwość uczestnictwa w posiedzeniach sądowych przewidzianych w ramach poszczególnych postępowań restrukturyzacyjnych. Ważnym aspektem jawności restrukturyzacji jest publikowanie ogłoszeń jej dotyczących czy też obowiązek dopisywania do firmy restrukturyzowanego przedsiębiorstwa określenia „w restrukturyzacji”. Dzięki temu wszyscy zainteresowani, w tym potencjalni kontrahenci dłużnika, mogą w łatwy sposób zorientować się co do jego rzeczywistej sytuacji prawnej i faktycznej.

Dariusz Kwiatkowski – radca prawny, doradca restrukturyzacyjny z ponaddziesięcioletnim doświadczeniem; prezes zarządu kancelarii restrukturyzacyjnej; ekspert z zakresu restrukturyzacji przedsiębiorstw, prawa upadłościowego, upadłości konsumenckiej oraz odpowiedzialności członków zarządu za długi spółek kapitałowych; przeprowadził ponad 60 postępowań restrukturyzacyjnych w oparciu o ustawę – Prawo restrukturyzacyjne, w tym pierwsze w Polsce postępowanie sanacyjne spółki budowlanej zakończone wykonanym układem; reprezentował największe banki w Polsce w radach wierzycieli podmiotów restrukturyzowanych.

Robert Kosmal – syndyk, doradca restrukturyzacyjny i finansowy z kilkunastoletnim doświadczeniem w zarządzaniu finansami, pozyskiwaniu finansowania i inwestorów oraz restrukturyzacji przedsiębiorstw; partner zarządzający w kancelarii restrukturyzacyjnej; doświadczenie zdobywał w pracy przy krajowych i międzynarodowych złożonych projektach restrukturyzacyjnych, w tym zarządzając procesem sprzedaży i pozyskiwania inwestorów na aktywa z Grupy Polimex-Mostostal S.A.

Komentarz zawiera kompleksowe i aktualne opracowanie materii prawa restrukturyzacyjnego. Autorzy – praktycy z kilkunastoletnim doświadczeniem zdobytym w prowadzonych postępowaniach restrukturyzacyjnych w charakterze nadzorcy, zarządcy, tymczasowego nadzorcy sądowego, pełnomocnika wierzyciela, członka rady wierzycieli – opisują poszczególne przepisy ustawy, uwzględniając aktualne orzeczenia sądów powszechnych w tej materii oraz szerokie spektrum poglądów doktryny.

Czytelnicy odnajdą tu użyteczne informacje, dotyczące m.in. zagadnień:

- praw dłużnika i wierzyciela w toku postępowania,
- zaskarżania postanowień,
- wynagrodzeń zarządcy i nadzorcy,
- relacji zarządca–dłużnik w postępowaniu sanacyjnym,
- przejęcia zarządu przez podmiot wskazany przez instytucję finansową,
- funkcjonowania rady wierzycieli.

W książce uwzględniono również komentarz do najnowszego rządowego projektu ustawy o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców (druk sejmowy nr 300).

Publikacja jest przeznaczona przede wszystkim dla doradców restrukturyzacyjnych, profesjonalnych pełnomocników, sędziów sądów upadłościowych i restrukturyzacyjnych, przedstawicieli departamentów restrukturyzacji banków i innych instytucji finansowych oraz dłużników i wierzycieli w prowadzonych postępowaniach restrukturyzacyjnych.

9 788381 875929 W01P01

ISBN 978-83-8187-592-9

9 788381 875929

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL